

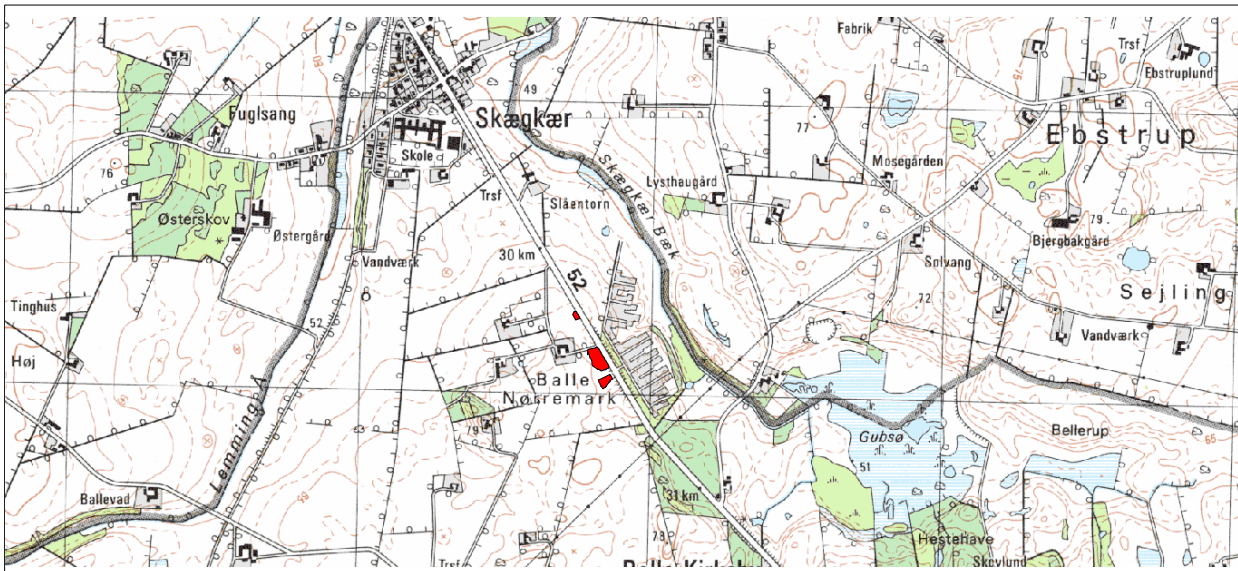

Kulturhistorisk rapport for udgravning på Balle Nøremark II, Balle sogn

Journalnummer: SIM 35-2010
Sted: Balle Nøremark II
Sted og sb. nummer: 13.03.01-

Matr. nr.: 17a
Ejerlav: Balle By
Sogn: Balle
Herred: Hids
Gl. Amt: Viborg

KUAS j.nr.: 20xx-x.xx.xx/SIM-xxxx

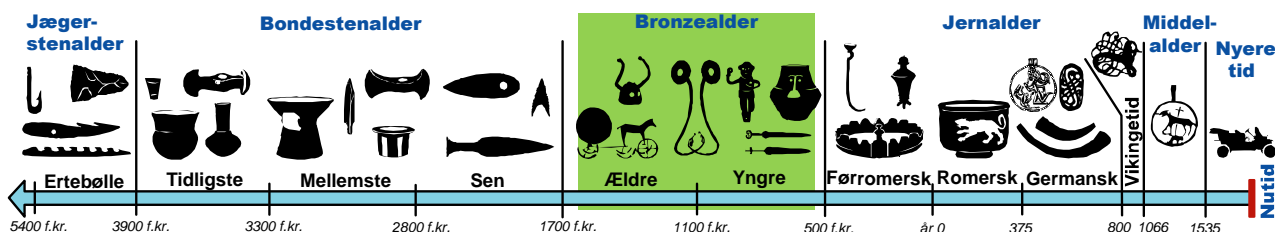

På ovenstående kort er udgravningen fremhævet med rødt (baggrundskort: KMS' 4cm kort).

Resume: Ved en arkæologisk undersøgelse blev der fundet to huse fra ældre bronzealder samt et hus fra yngre bronzealder. Desuden rester efter andre fire mulige huse.

Indhold

Indledning.....	3
Undersøgelsens resultater.....	3
Topografi.....	4
Fortidsmindelandskabet.....	4
Udgravningsdata.....	4
Metode.....	4
Data.....	4
Fremtidigt arbejde.....	5

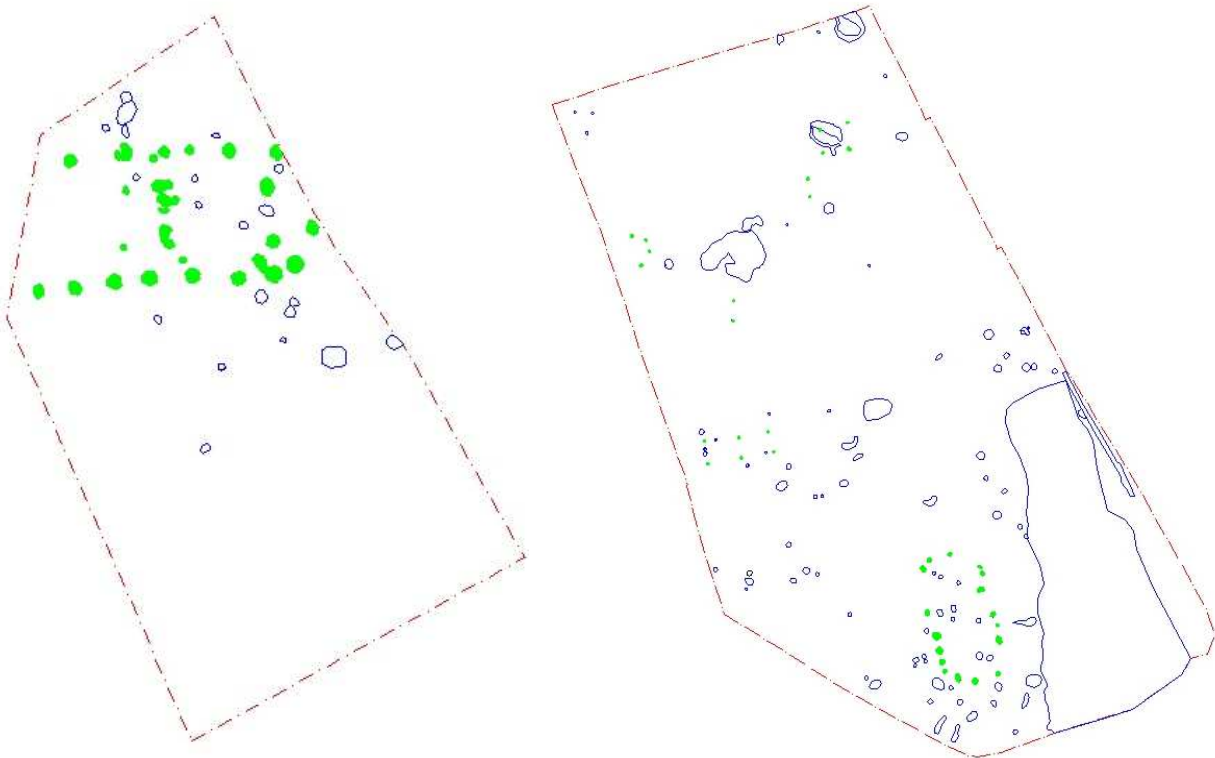

Tidslinie med de identificerede perioder. Med grønt er angivet pladsens **formodede datering.**

Indledning

Sagen er opstået i forbindelse med anlæggelse af motorvej nord om Silkeborg. Museet har i den forbindelse lavet omfattende, systematiske forundersøgelser, der ved Balle Nørremark II viste bopladsspor fra bronzealderen.

Udgifterne til disse undersøgelser påhviler ifølge museumsloven §26 stk. 2 og §27 stk. 4 bygherre, der i dette tilfælde er Vejdirektoratet, Thomas Helstedvej 11, Postboks 529, 8660, Skanderborg. Al korrespondance er ført mellem museumsinspektør Peter Mohr Christensen, Silkeborg Kulturhistoriske Museum og Kenneth Holme Poulsen, Vejdirektoratet.

De registrerede huse (markeret med grøn) i de to nordligste felter. Målestoksforholdet er forskelligt i de to felter.

Undersøgelsens resultater

Ved den arkæologiske undersøgelse blev der fundet spor efter bebyggelse fra ældre og yngre bronzealder (1700 – 500 f. Kr.). Fra ældre bronzealder stammer østenden af et treskibet langhus. Huset fortsætter mod vest uden for traceet. Den frilagte del af huset var ca. 14 m langt og 6 m bredt. I og udenfor huset fremkom en del kogegruber som man har brugt til madlavning. Ligeledes til ældre bronzealder dateres en såkaldt rammehus. Rammehuse er stolpebyggede ligesom de treskibede, men har ingen stolper inde i huset der har hjulpet med til at bære taget. Husene anses normalt for at være udhuse eller økonomibygninger. Et hus, hvor kun stolpehullerne til de tagbærende stolper er bevaret, dateres til sen yngre bronzealder. Dateringen baseres på de øvrige fund der er gjort på stedet. Fra yngre bronzealder stammer ligeledes en større affaldsgrube og et system af affaldsgruber. Begge er sikkert råstofgruber, hvor man har gravet det ler, man brugte til husets vægge og gulv. De har derefter udgjort et egnet sted at dumpe dagligdagens affald. I affaldsgruberne blev bl.a. fundet potteskår og bearbejdet flint. Blandt den fundne flint skal en såkaldt løvkniv fremhæves. Den er lavet af en større flintflække, man har tildannet i den ene ende,

sikkert for ikke at skære sig i hånden eller for ikke at gnave i en eventuel skæftning. På kniven kan man se tydelige brugs- og skæftningsspor. Brugssporene fremkommer når man skærer i kiselholdige plantematerialer som f.eks. korn eller tagrør.

Løvkniven der er 12,4 cm lang og har tydelige brugsspor.

Topografi

Pladsen ligger på østsiden af et større, kuperet plateau. Øst for felt 1 og 3 falder terrænet jævnt mod øst for derefter at falde brat ned mod ådalen hvor Skægkær Bæk løber. Umiddelbart øst for felt 3 er der en slugt der falder brat ned mod ådalen.

Fortidsmindelandskabet

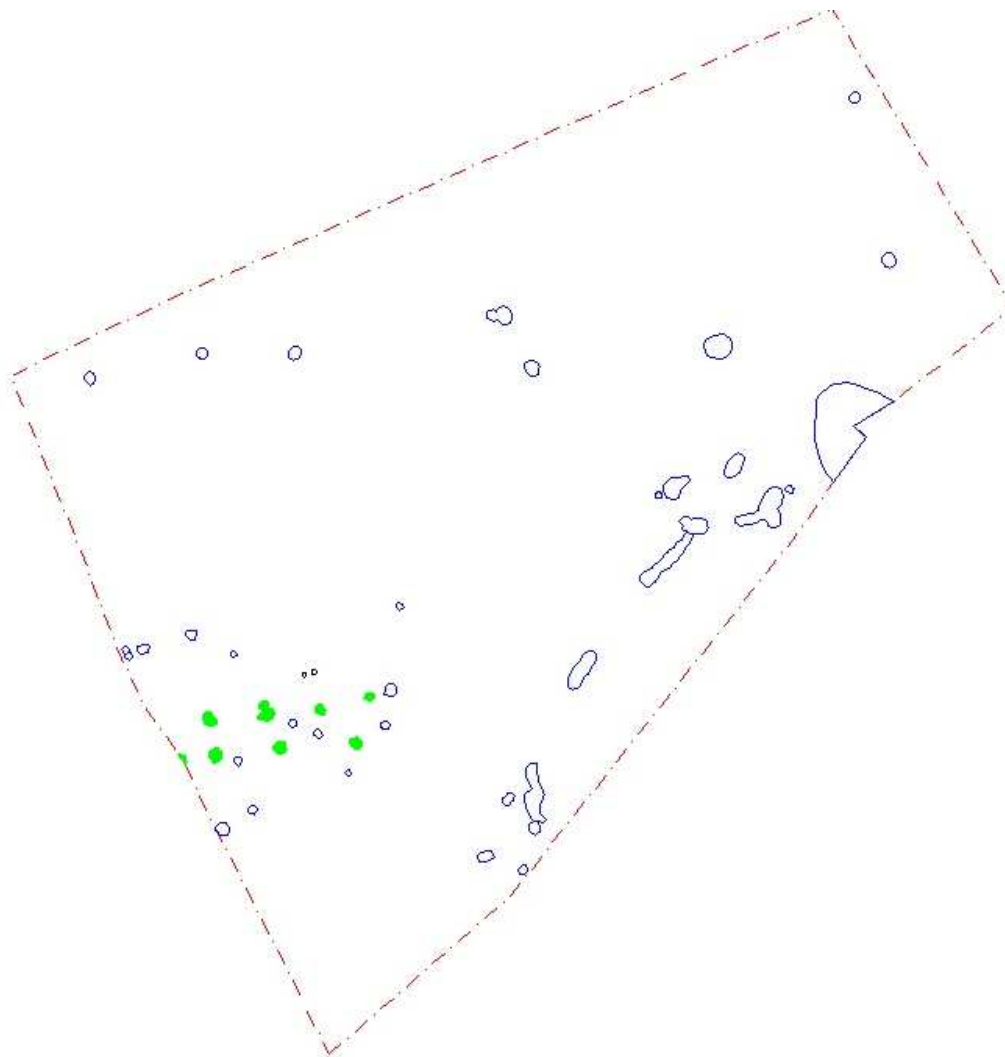
Øst for pladsen, i kolonihaverne, er der fundet en arming fra ældre bronzealder. Vest og sydvest for pladsen er registreret flere nu overpløjede gravhøje. Der er ikke oplysninger om fund fra nogen af de overpløjede høje.

Udgravningsdata

Udgravningen på Balle Nørremark II blev påbegyndt den 25/10 2010 og afsluttet fredag den 24/11 2010. I udgravningen deltog i kortere eller længere tid cand. mag. Karen Rysgård og B.A. Kenneth Nielsen. Daglig leder var arkæolog Kurt Glintborg Overgaard assisteret af Kenneth Nielsen. Ansvarshavende på museet er museumsinspektør Peter Mohr Christensen.

Udgravningens resultater er registreret løbende, og foreligger efter endt beretningsarbejde til fremvisning på museet ved anmodning. Materialet består af faglig rapport, digitale feltplaner med notater, snittegninger samt digitale fotos.

Sagen er journaliseret på Silkeborg Museum som **SIM 35/2010**, Balle Nørremark II.

Det registrerede hus (markeret med grøn) i det sydligste felt.

Metode

Entreprenørarbejdet er foretaget af entreprenør Leo Rask Andersen, Sorring, med gravemaskine, påmonteret tiltbar rabatskovl. Overjord (dyrkningsjord) og råjord, samt overjordsblandet råjord, er holdt separat, således at de to dele i store træk har kunnet genplaceres i korrekt orden, efter vi har gjort vores iagttagelser. Dette skulle sikre en optimal dyrkbarhed, når vi ser bort fra den rent strukturelle skade en muldafrømning selvom vi har søgt at komprimere bedst muligt.

Anlægsspor og forstyrrelser er indmålt og nivelleret med differentiell GPS i system 34, og dette materiale ligger til grund for udgravningsplaner og oversigtskort.

Fremtidigt arbejde

Med indeværende rapport anses feltarbejdet som afsluttet, og bygherre kan nu foretage det nødvendige jordarbejde uden indvending fra museets side.